

Vi fremmer kunnskap om opphavsrett

Årsmelding
2022

Årsberetning 2022

NORSK FORENING FOR OPPHAVSRETT

Opphavsrettsforeningens styre har i 2022 bestått av:
Prof. dr. juris Ole-Andreas Rognstad (Universitetet i Oslo), styreleder; juridisk direktør Helge Olav Bergan (Allente Nordic); advokat Astri M. Lund; dramatiker og manusforfatter Petter S. Rosenlund; juridisk seniorrådgiver Ingelin Skaret (Norwaco) og stipendiat Kristina Stenvik (Universitetet i Oslo).

På årsmøtet 19. mai ble Rognstad gjenvalg som styreleder for ett år og Lund og Rosenlund som styremedlemmer for perioden 2022–2024.

Jan Terje Helmli har vært foreningens revisor, regnskapsfører har vært Økodoc AS, Oslo, og Heidi Wøllo har vært foreningens sekretær.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt åtte møter. I tillegg har styret tatt beslutninger per epost og enkelte spørsmål har vært behandlet i møter mellom utpekte medlemmer. Årsmøtet ble avholdt 19. mai.

Det 18. nordiske opphavsrettssymposiet

På grunn av usikkerhet rundt koronasituasjonen valgte styret i januar å utsette symposiet til 31. august – 2. september og samtidig flytte det fra Tromsø til Kristiansand. Vi takker Hege Døssland, Harald Irgens-Jensen, Torger Kielland og Irina Eidsvold-Tøien for bidrag i ulikt komitearbeid. Planleggingsarbeidet har pågått siden høsten 2019, og i 2022 hadde styret spesiell fokus på økonomien. Se mer nedenfor og i note 10.

MEDLEMMER

Antallet medlemmer per 31.12.2022 var 223 (mot 238 per 31.12.2021), hvorav 176 var personlige medlemmer, 3 var studentmedlemmer og 44 var organisasjoner/foreninger.

ARRANGEMENTER OG MEDLEMSMØTER I 2022

Det XVIIIe nordiske opphavsrettssymposium 2022

Foreningen var vertskap for det 18. nordiske opphavsrettssymposiet i Kristiansand 31. august til 2. september. Til sammen 156 personer fra alle nordiske land deltok.

Symposiets temaer var samlet under tittelen *Nordisk opphavsrett og kulturliv i lys av internasjonal og EU-rettslig utvikling*. Her inngikk særlig spørsmål om plattformansvaret og utfordringer knyttet til strømmetjenester og i den forbindelse kontraktsbestemmelsene i DSM-direktivet. Også konsekvenser av RAAP-dommen ble drøftet. Programmet følger vedlagt og er tilgjengelig på foreningens nettsted.

Økonomisk oversikt, gitt i note 10 til årsregnskapet, viser et underskudd på 9 079 kr.

Årsmøte 19. mai

Møtet ble avholdt i Høyres Hus konferanselokaler og til sammen deltok 35 personer.

Årsberetning og årsregnskap for 2021 ble godkjent. Årsresultatet var 117 236 kr.

Medlemskontingenten forble uendret og er i 2023 for personlige medlemmer 350 kr, for studentmedlemmer 100 kr og for foreninger/organisasjoner 700 kr.

Styrets innstilling til valg av styre ble vedtatt: Ole-Andreas Rognstad ble gjenvalgt som styreleder for ett år. Som styremedlemmer for to år ble Astri M. Lund og Petter S. Rosenlund gjenvalgt. Jan Terje Helmlie ble gjenvalgt som revisor for 2022.

Etter valgene består styret av:

Leder: Ole-Andreas Rognstad (til 2023)

Styremedlemmer: Helge Olav Bergan (til 2023), Astri M. Lund (til 2024),

Petter S. Rosenlund (til 2024), Ingelin Skaret (til 2023) og Kristina Stenvik (til 2023).

Det årlige opphavsrettskurset 10–11. mars

Foreningen står for kursenes faglige program, mens JUS har ansvaret for det administrative. Det var mulig å delta både fysisk og digitalt. I tillegg til foredragsholderne var 127 deltakere til stede i Sandefjord, mens 17 deltok via skjerm. Programmet følger som vedlegg.

Medlemsmøte 19. mai

Prof. Jane C. Ginsburg ved Columbia Law School holdt foredraget «Authors' remuneration – a comparison of the legal measures in the EU and the US». Prof. Jens H. Schovsbo ved Københavns Universitet kommenterte. Ginsburgs presentasjon er tilgjengelig på foreningens nettsted. Møtet ble avholdt i Høyres Hus konferanselokaler etter årsmøtet og samlet 35 personer.

Medlemsmøte 31. oktober

Professor Jan Rosén ved Stockholms universitet, Morten Rosenmeier, professor ved Københavns Universitet og stipendiat Kristina Stenvik, Universitetet i Oslo, redegjorde for rettstilstanden for parodier slik den ser ut fra henholdsvis svensk, dansk og norsk ståsted, også med grunnlag i EU- og EØS-retten. Presentasjonene er tilgjengelige på foreningens nettsted. 41 deltakere deltok i Høyres Hus konferanselokaler.

Medlemsmøte/julemiddag 28. november

Linn Skåber og Ine Jansen bød på det faglige innslaget før middagen. Her ga de oss smakebiter fra Skåbers teaterstykke «Mens vi venter på no'Godt» og innsyn i håndteringen av Samuel Becketts «Men vi venter på Godot», der manssrollene ikke kan bekles av kvinner. Gyldendal Norsk Forlag huset velvillig arrangementet, som samlet 45 deltakere.

Ø V R I G

ALAI (Association Littéraire et Artistique Internationale)

Styreleder prof. dr. juris Ole-Andreas Rognstad er medlem av ALAIs eksekutivkomité som representant for ALAI-gruppen i Norge. ALAI-gruppen besto i 2022 av 22 personer. Årskontingenten på 280 kr per medlem ble innkrevd sammen med årskontingenten til Opphavsrettsforeningen.

ALAIs årskongress ble arrangert i Estoril, Portugal, 15.–16. september med temaet "Copyright, Neighbouring and Special Rights". Programmet er tilgjengelig på foreningens nettsted.

Tidsskriftet NIR (Nordiskt Immaterielt Rättsskydd)

Astri M. Lund representerer foreningen i NIRs styre, og Ole-Andreas Rognstad er medlem av redaksjonskomiteen.

Foreningen har ingen ansatte og påvirker ikke det ytre miljø utover det som er vanlig for denne typen virksomhet. Forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Oslo, 31. desember 2022 / 29. mars 2023

Ole-Andreas Rognstad
Styreleder
(sign.)

Helge Olav Bergan
(sign.)

Astri M. Lund
(sign.)

Petter S. Rosenlund
(sign.)

Ingelin Skaret
(sign.)

Kristina Stenvik
(sign.)

Det årlige opphavsrettskurset 10.–11. mars 2022 – program

TORSDAG 10. MARS

09:30 Velkomstkaffe og registrering

10:00 Velkommen ved kursleder Ole-Andreas Rognstad
Professor dr. juris Ole-Andreas Rognstad, Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo.

10:05 **Nytt i opphavsretten**

Også det siste året har opphavsretten vært preget av stor aktivitet fra de lovgivende myndigheter, i Norge så vel som i EU. De øverste domstoler har også avsagt flere viktige dommer. Ole-Andreas Rognstad, Kristina Stenvik og Harald Irgens-Jensen gir en oversikt over utviklingen.

Førsteamanuensis Harald Irgens-Jensen, professor dr. juris Ole-Andreas Rognstad, stipendiat Kristina Stenvik – alle Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo.

12:15 Pause

12:30 **Aktuelle saker fra departementets skrivebord**

En overordnet gjennomgang av opphavsrettslige saker i Kulturdepartementet.

Seniorrådgiver Espen Arneberg Børset, Kulturdepartementet, Oslo.

13:00 Lunsj

14:00 **Brukeransvar**

Advokat Rune Opdahl tar oss gjennom en privatpersons ansvar for det hen gjør på internett.

Advokat Rune Opdahl, Advokatfirmaet Wiersholm AS, Oslo.

15:00 Pause

15:15 **Hvilke aspekter av kunstig intelligens kan beskyttes av opphavsretten?**

I dette foredraget presenterer Silje Strandengen og Astrid Hamran Storrusten problemstillinger knyttet til opphavsrettslig beskyttelse av maskinlæringsalgoritmer og vern av datasett som brukes i opptreningen av kunstig intelligens. Foredraget belyser også spørsmålet om arbeidet med teknologien og datasettene kan gi opphavsrettigheter til verk skapt av kunstig intelligens.

Juridisk rådgiver Astrid Storrusten, Norske Dramatikeres Forbund, Oslo.

Advokatfullmektig Silje Strandengen, CMS Kluge Advokatfirma AS, Oslo.

16:15 Pause

16:30 Det kreative rommet – i samspillet mellom opphavsrett og kunst- og designfag

Kunst- og designfaglige vurderinger står sentralt i opphavsretten, i saker om opphavsrettslig beskyttelse av kunst, brukskunst og industriell design. Sakkyndige uttalelser innhentes ofte på dette området, men et problem kan være – som alltid ved tverrfaglige vurderinger – å få de kunst- og designfaglige perspektivene til å passe med de juridiske kriteriene. Samtidig kan det være et behov for å få opphavsrettslige – og andre immaterialrettslige – perspektiver inn i kunst- og designfagene, ikke bare ut fra tanken om at jussen begrenser spillerommet for kreativitet, men også ut fra at opphavsretten er ment å skulle stimulere og oppmuntre til kreativ virksomhet.

I dette innlegget vil Heimen og Rognstad diskutere nærmere samspillet mellom opphavsrettslige og kunst- og designfaglige vurderinger ut fra konseptet «det kreative rommet». De vil i den forbindelse anlegge kunst- og designfaglige perspektiver på følgende tre opphavsrettslige vurderingstema: (i) Hvordan foretas frie og kreative valg; (ii) Hvordan trekke grensen mellom bearbeidelser og selvstendige verk; (iii) Når foreligger fellesverk. Problemstillingene blir illustrert ved praktiske eksempler fra kunstnerisk arbeid.

*Professor dr. juris Ole-Andreas Rognstad, Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo.
Førsteamanuensis Astrid Maria Heimer, Institutt for produktdesign, Fakultet for teknologi, kunst og design, OsloMet - Storbyuniversitetet, Oslo.*

17:15 Slutt for dagen

19:45 Aperitiff

20:15 Middag for de som bor på hotellet

FREDAG 11. MARS**09:45 Ny lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett og Patentstyrets tilsynsrolle**

I juli 2021 trådte ny lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett og nærstående rettigheter i kraft i Norge. Dette var svaret på CRM-direktivet som ble vedtatt av EU i 2014. Hva betyr den nye loven for de organisasjoner som forvalter opphavsrett, for medlemsorganisasjonene til disse, og for rettighetshavere? Patentstyret er tilsynsmyndighet for at lovens bestemmelser overholdes og gir en gjennomgang av loven, tilsynsrollen samt nasjonal og europeisk status på området.

Seniorrådgiver Cathrine Ruud, Patentstyret, Oslo.

10:45 Pause

XVIII

Nordisk
Opphavsrettssymposium
Kristiansand, 2022

Program	Programme
<p>NORDISK OPPHAVSRETT OG KULTURLIV I LYS AV INTERNASJONAL OG EU-RETTLIG UTVIKLING</p> <p>Torsdag 1. september</p> <p>09:00–11:45 Velkommen og introduksjon: (inkl. 15 min. pause) Ole-Andreas Rognstad</p> <p>SESJON 1: Rettsutviklingen på opphavsrettsområdet i de nordiske land siden det XVIIe symposiet i september 2019 – lovgivning og praksis</p> <p>Ordstyrer: Hjördis Halldórsdóttir, Island</p> <ul style="list-style-type: none">· Stipendiat Dan Stausholm Nielsen, Københavns Universitet, Danmark· Professor Rainer Oesch, Helsingfors universitet, Finland· Advokat Erla S. Árnadóttir, Lex Logmansstofa, Island· Stipendiat Kristina Stenvik, Universitetet i Oslo, Norge· Departementsråd Patrik Sundberg, Justitieminsteriet, Sverige <p>11:45–13:00 <i>Lunsj</i></p> <p>13:00–15:00 SESJON 2: Plattformsansvaret i nordisk rett</p> <p>Hva er status når det gjelder den nordiske gjennomføringen av DSM-direktivet artikkel 17? Hvilken betydning kan den foreslåtte Digital Services Act tenkes å få? Avtalelisens som mulig virkemiddel for rettighetsklarering: fordeler og ulemper.</p>	<p>NORDIC COPYRIGHT AND CULTURAL LIFE IN THE LIGHT OF DEVELOPMENTS IN INTERNATIONAL AND EU LAW</p> <p>Thursday, 1st September</p> <p>09:00–11:45 Welcome and introduction: (incl. 15 min. break) Ole-Andreas Rognstad</p> <p>SESSION 1: Developments in the field of copyright in the Nordic countries since the XVIIth symposium in September 2019 – legislation and practice</p> <p>Moderator: Hjördis Halldórsdóttir, Iceland</p> <ul style="list-style-type: none">· Dan Stausholm Nielsen, Doctoral Research Fellow, University of Copenhagen, Denmark· Rainer Oesch, Professor, University of Helsinki, Finland· Erla S. Árnadóttir, Attorney at Lex Logmansstofa, Iceland· Kristina Stenvik, Doctoral Research Fellow, University of Oslo, Norway· Patrik Sundberg, Secretary General, Ministry of Justice, Sweden <p>11:45–13:00 <i>Lunch</i></p> <p>13:00–15:00 SESSION 2: Platform liability in Nordic law</p> <p>What is the status as regards the Nordic implementation of the DSM Directive article 17? What impact can the proposed Digital Services Act have? Extended collective licence as a possible remedy for the clearance of rights: pros and cons.</p>

XVIII

Nordisk
Opphavsrettssymposium
Kristiansand, 2022

Ordstyrer: Jan Rosén, Sverige

- Professor Marcus Norrgård, Helsingfors universitet, Finland
- Uavhengig forsker og rådgiver Daniel Westman, Sverige
- Direktør Maria Fredenslund, RettighedsAlliancen, Danmark
- Advokat Beatrice Ignacius, Advokatfirmaet Føyen, Norge

15:00–15:30 *Pause*

15:30–17:30 **SESJON 3: Implikasjonene for nordisk film- og TV-marked av utvikling av strømmetjenester**

Det internasjonale film- og TV-markedet er sterkt preget av strømmetjenestenes inntog. Hvilke implikasjoner har dette for nordisk kulturutvikling og nordiske rettighetshavere? Under denne sesjonen vil særlig den faktiske situasjonen diskuteres, mens de rettslige løsningene knyttet til kontraktsregulering vil bli nærmere behandlet i sesjon 4.

Ordstyrer: Harald Irgens-Jensen, Norge

- Førsteamanuensis Terje Gaustad, Handelshøyskolen BI, Norge
- Chef for juridisk afdeling i Copydan Verdens TV Michael Horn, Danmark
- Direktör Jaana Pihkala, Upphovsrättens informations- och övervakningscentral, Finland
- Chefsjurist Rebecca Barzegar, SVT (Sveriges Television), Sverige

Moderator: Jan Rosén, Sweden

- Marcus Norrgård, Professor, University of Helsinki, Finland
- Daniel Westman, independent legal and policy advisor and researcher, Sweden
- Maria Fredenslund, CEO, the Danish Rights Alliance, Denmark
- Beatrice Ignacius, Senior Associate at Advokatfirmaet Føyen, Norway

15:00–15:30 *Coffee break*

15:30–17:30 **SESSION 3: Implications for the Nordic film and television market of the development of streaming services**

The international film and television market is much affected by the entry of the streaming services. What are the implications thereof for the development of Nordic culture and for Nordic rightholders? This session will concentrate mainly on the factual situation, while the legislative solutions related to contract provisions, will be discussed in more detail in session 4.

Moderator: Harald Irgens-Jensen, Norway

- Terje Gaustad, Associate Professor, BI Norwegian Business School, Norway
- Michael Horn, Head of Legal Affairs, Copydan World TV, Denmark
- Jaana Pihkala, Executive Director, Upphovsrättens informations- och övervakningscentral (Copyright Information and Anti-Piracy Centre), Finland
- Rebecca Barzegar, Head of Legal Affairs, SVT (Sveriges Television), Sweden

XVIII

Nordisk
Opphavsrettsymposium
Kristiansand, 2022

Fredag 2. september

09:30–11:30 **SESJON 4: Kontraktsbestemmelsene i DSM-direktivet artikkel 18–23 og implikasjonene for nordisk opphavsrettskontraktsrett**

På bakgrunn av diskusjonen i sesjon 3 vil denne sesjonen gå dypere inn i opphavsrettskontraktsretten i de nordiske land, særlig i lys av DSM-direktivet artikkel 18–23. Hva er status når det gjelder implementeringen av bestemmelsene, legger man opp til ulike løsninger i de nordiske landene, og hva er i så fall årsaken til det? Er bestemmelsene i DSM-direktivet tilstrekkelig til å vareta de ulike interessene eller er det behov for andre virkemidler?

Ordstyrer: Jukka Liedes, Finland

- Professor emeritus Bernt Hugenholtz, University of Amsterdam NL / Universitetet i Bergen, Norge
- Professor Jens H. Schovsbo, Københavns Universitet, Danmark
- Organisasjonsjurist Anna Vuopala, regeringsråd, Kultur- og undervisningsministeriet, Finland
- Advokat Thorbjörn Öström, Advokatbyrå Bratt Feinsilber Harling, Sverige

11:30–13:00 *Lunsj*

13:00–15:00 **SESJON 5: Etterdønningene av RAAP-dommen – og forholdet mellom individuelle og kollektive vederlagsordninger**

Friday, 2nd september

9:30–11:30 **SESSION 4: Contract rules in the DSM Directive Articles 18 to 23 and implications for Nordic copyright contract law**

Based on the prelude provided in Session 3, this session shall go deeper into copyright contract law in the Nordic countries, especially in the light of the DSM Directive Articles 18 to 23. What is the status regarding the implementation of said provisions; are there differences between the solutions chosen or proposed in the Nordic countries and if so, why? Are the provisions in the DSM Directive sufficient in order to take care of the different interests or is there a need also for other means?

Moderator: Jukka Liedes, Finland

- Bernt Hugenholtz, Professor emeritus, University of Amsterdam NL / University of Bergen, Norway
- Jens H. Schovsbo, Professor, University of Copenhagen, Denmark
- Anna Vuopala, Senior Ministerial Adviser, Ministry of Education and Culture, Finland
- Thorbjörn Öström, Attorney at Advokatbyråen Bratt Feinsilber Harling, Sweden

11:30–13:00 *Lunch*

13:00–15:00 **SESSION 5: Repercussions of the RAAP judgement – and the relationship between individual and collective remuneration schemes**

XVIII

Nordisk
Opphavsrettssymposium
Kristiansand, 2022

EU-domstolens dom i sak C-265/19 (RAAP) har sendt sjokkbølger inn i internasjonal opphavsrett og har potensielt konsekvenser ikke bare for utøvende kunstners vederlagsrett, men også for forholdet mellom den EU-rettslige og den internasjonale reguleringen av opphavsrettsområdet mer generelt og betydningen av menneskerettighetene. Dommen kan også ha betydning for nasjonale fondsordninger. Hvordan har reaksjonen på dommen vært i de nordiske landene?

Ordstyrer: Morten Rosenmeier, Danmark

- Professor Ole-Andreas Rognstad, Universitetet i Oslo, Norge
- Direktør Mette Møller, Fond for utøvende kunstnere, Norge
- Lars Ærendal, Markedschef, Gramex, Danmark
- Direktør Gunnar Guðmundsson, SFH (Association of Performers and Record Producers), Island
- Johan Axhamn, universitetslektor, Lunds universitet, Sverige

15:00–15:05 **Avslutning**

The CJEU judgement C-2656/19 (RAAP) has sent shock waves into international copyright and has potential consequences not only for the remuneration rights of performing artists, but also more generally for the relationship between EU and EEA law and the international regulation in the copyright field and the impact of human rights. The judgement may also have impact on national collective remuneration schemes. What has been the reaction in the Nordic countries to this judgement?

Moderator: Morten Rosenmeier, Denmark

- Ole-Andreas Rognstad, Professor, University of Oslo, Norway
- Mette Møller, Managing Director, Fond for utøvende kunstnere (Fund for Performing Artists), Norway
- Lars Ærendal, Head of Business Affairs and Commercial Rights, Gramex, Denmark
- Gunnar Guðmundsson, Managing Director, SFH (Association of Performers and Record Producers), Iceland
- Johan Axhamn, Senior lecturer, Lund University, Sweden

15:00–15:05 **Closing**